

Bruksela, 18 stycznia 2019 r.
REV1 – niniejszy dokument zastępuje
zawiadomienie dla zainteresowanych
stron z dnia 21 listopada 2017 r.

ZAWIADOMIENIE DLA ZAINTERESOWANYCH STRON

WYSTĄPIENIE ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA Z UE A PRZEPISY UE W DZIEDZINIE WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI W SPRAWACH CYWILNYCH I PRAWA PRYWATNEGO MIĘDZYNARODOWEGO

W dniu 29 marca 2017 r. Zjednoczone Królestwo złożyło notyfikację o zamiarze wystąpienia z Unii Europejskiej zgodnie z art. 50 Traktatu o Unii Europejskiej. Oznacza to, że od dnia 30 marca 2019 r. od godz. 00.00 czasu środkowoeuropejskiego („dzień wystąpienia”)¹ Zjednoczone Królestwo będzie państwem trzecim².

Przygotowania do wystąpienia mają znaczenie nie tylko dla UE i władz krajowych, lecz również dla podmiotów prywatnych.

W związku z niepewnością dotyczącą ratyfikacji umowy o wystąpieniu wszystkim zainteresowanym stronom przypomina się o skutkach prawnych, które trzeba będzie uwzględnić w sytuacji, kiedy Zjednoczone Królestwo stanie się państwem trzecim.

Z zastrzeżeniem okresu przejściowego, przewidzianego w projekcie umowy o wystąpieniu³, od dnia wystąpienia przepisy UE dotyczące wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych nie będą już mieć zastosowania do Zjednoczonego Królestwa. Wiąże się to z następującymi konsekwencjami⁴:

¹ Zgodnie z art. 50 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej Rada Europejska, w porozumieniu ze Zjednoczonym Królestwem, może jednomyślnie zdecydować, że Traktaty przestaną być stosowane z późniejszą datą.

² Państwo trzecie to państwo niebędące członkiem UE.

³ Zob. część czwarta projektu *Umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej uzgodnionego na szczepku negocjatorów w dniu 14 listopada 2018 r.* (https://ec.europa.eu/commission/publications/draft-agreement-withdrawal-uk-eu-agreed-negotiators-level-14-november-2018-including-text-article-132_en).

⁴ Należy przypomnieć, że Zjednoczone Królestwo nie w pełni uczestniczy w dorobku prawnym w zakresie współpracy sądowej w sprawach cywilnych i handlowych.

1. JURYSDYKCJA KRAJOWA

Prawo prywatne międzynarodowe UE ustanawia zharmonizowane przepisy dotyczące jurysdykcji krajowej w sprawach cywilnych i handlowych, w tym w sprawach dotyczących niewypłacalności oraz prawa rodzinnego⁵. Ogólnie rzecz biorąc te zharmonizowane przepisy mają zastosowanie jedynie w przypadku, gdy pozwany ma miejsce zamieszkania lub siedzibę w państwie członkowskim UE.

1.1. Sprawy zawisłe w dniu wystąpienia

W przypadku postępowania z udziałem pozwanego mającego miejsce zamieszkania lub siedzibę w Zjednoczonym Królestwie, które to postępowanie będzie się toczyć przed sądem państw członkowskich UE-27⁶ w dniu wystąpienia, przepisy UE dotyczące jurysdykcji krajowej w dalszym ciągu będą mieć zastosowanie.

1.2. Sprawy wszczęte w dniu wystąpienia

W przypadku postępowania z udziałem pozwanego mającego miejsce zamieszkania lub siedzibę w Zjednoczonym Królestwie, które to postępowanie zostanie wszczęte w dniu wystąpienia lub po dniu wystąpienia w państwach członkowskich UE-27, przepisy dotyczące jurysdykcji krajowej zawarte w aktach prawnych UE w dziedzinie prawa cywilnego i handlowego oraz prawa rodzinnego nie będą już mieć zastosowania, chyba że akty prawne UE ustanawiają przepisy dotyczące jurysdykcji w odniesieniu do państw trzecich⁷.

Jurysdykcja krajowa będzie więc określana na podstawie przepisów krajowych państwa członkowskiego, w którym wystąpiono do sądu.

W niektórych przypadkach zastosowanie mają konwencje międzynarodowe, takie jak konwencje opracowane przez Haską Konferencję Prawa Prywatnego Międzynarodowego⁸, pod warunkiem że zarówno UE/państwa członkowskie UE, jak i Zjednoczone Królestwo są stronami konwencji.

2. UZNANIE I WYKONANIE

Prawo prywatne międzynarodowe UE określa zasady ułatwiające uznanie i wykonanie orzeczeń sądowych wydanych przez państwo członkowskie.

⁵ Niniejsze zawiadomienie nie odnosi się konkretnie do kwestii ochrony konsumentów. Kwestię tę poruszono natomiast w zawiadomieniu do zainteresowanych stron pt. „Wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE a przepisy UE dotyczące ochrony konsumentów i praw pasażerów”, opublikowanym w dniu 27 lutego 2018 r.

⁶ Chociaż traktaty UE przewidują szczególne ustalenia dotyczące (braku) udziału Irlandii i Danii w tej części dorobku prawnego UE, pojęcie „UE-27” stosuje się dla uproszczenia.

⁷ Dzieje się tak na przykład w przypadku sporów dotyczących konsumentów (zob. przypis 5).

⁸ Zazwyczaj konwencje te są transponowane do prawa krajowego każdego państwa będącego stroną konwencji.

2.1. Orzeczenia objęte procedurą *exequatur*

W przypadku gdy dany instrument przewiduje procedurę *exequatur*, jeżeli orzeczenie sądu ze Zjednoczonego Królestwa zostało objęte tą procedurą w UE-27 przed datą wystąpienia, ale nie zostało jeszcze wykonane przed tą datą, orzeczenie może być nadal wykonywane w UE-27, a fakt, że pierwotnie orzeczenie wydane zostało przez sądy w Zjednoczonym Królestwie, nie ma znaczenia.

2.2. Sprawy zawisłe w dniu wystąpienia

Jeżeli przed dniem wystąpienia orzeczenie sądu ze Zjednoczonego Królestwa nie zostało objęte procedurą *exequatur*, unijne przepisy dotyczące uznawania i wykonywania takich orzeczeń ze Zjednoczonego Królestwa nie będą miały zastosowania do orzeczenia sądu ze Zjednoczonego Królestwa, które nie zostało wykonane przed dniem wystąpienia, nawet jeżeli:

- orzeczenie wydano przed dniem wystąpienia; lub
- procedury w celu wykonania orzeczenia rozpoczęto przed dniem wystąpienia.

2.3. Sprawy wszczęte w dniu wystąpienia lub po tym dniu

W przypadku procedur mających na celu wykonanie orzeczenia sądu ze Zjednoczonego Królestwa, które rozpoczęły się od dnia wystąpienia w UE-27, przepisy UE nie będą już mieć zastosowania.

Uznanie i wykonanie będzie regulowane przez przepisy krajowe państwa członkowskiego uznania/wykonania.

W niektórych przypadkach zastosowanie mają konwencje międzynarodowe, takie jak konwencje opracowane przez Haską Konferencję Prawa Prywatnego Międzynarodowego⁹, pod warunkiem że zarówno UE/państwa członkowskie UE, jak i Zjednoczone Królestwo są stronami konwencji.

Wszystkim zainteresowanym stronom zaleca się, aby wzięły to pod uwagę przy ocenie decyzji umownych dotyczących jurysdykcji krajowej.

3. SZCZEGÓLNE PROCEDURY UNIJNE

W prawie UE dotyczącym współpracy sądowej w sprawach cywilnych przewidziano kilka szczególnych procedur, takich jak europejski nakaz zapłaty¹⁰ lub europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń¹¹.

⁹ Zazwyczaj konwencje te są transponowane do prawa krajowego każdego państwa będącego stroną konwencji.

¹⁰ Rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty, Dz.U. L 399 z 30.12.2006, s. 1.

Zasady dotyczące jurysdykcji oraz uznania i wykonania przedstawione w sekcjach 1 i 2 niniejszego zawiadomienia mają zastosowanie również do tych szczególnych procedur.

4. PROCEDURY WSPÓŁPRACY SĄDOWEJ MIĘDZY PAŃSTWAMI CZŁONKOWSKIMI

Prawo Unii w zakresie współpracy sądowej w sprawach cywilnych przewiduje ułatwienie współpracy sądowej (np. w odniesieniu do doręczania dokumentów¹², przeprowadzania dowodu¹³ lub w ramach europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych¹⁴). Począwszy od dnia wystąpienia państwa członkowskie UE-27:

- nie będą kontynuować takich toczących się procedur współpracy sądowej z udziałem Zjednoczonego Królestwa; oraz
- nie będą rozpoczynać nowych procedur współpracy sądowej z udziałem Zjednoczonego Królestwa

na podstawie prawa UE.

Takie procedury mogą być kontynuowane zgodnie z prawem krajowym dotyczącym współpracy sądowej z państwami trzecimi. W niektórych przypadkach zastosowanie mają konwencje międzynarodowe, takie jak konwencje opracowane przez Haską Konferencję Prawa Prywatnego Międzynarodowego¹⁵, pod warunkiem że zarówno UE/państwa członkowskie UE, jak i Zjednoczone Królestwo są stronami konwencji¹⁶.

Zaleca się, by wszystkie krajowe organy centralne oceniły, czy istnieją procedury współpracy sądowej, które mogą być w toku w dniu wystąpienia, oraz czy procedury te będą mogły być kontynuowane na mocy prawa krajowego lub odpowiedniej konwencji międzynarodowej. W przypadku gdy

¹¹ Rozporządzenie (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń, Dz.U. L 199 z 31.7.2007, s. 1.

¹² Rozporządzenie nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczące doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych („doręczanie dokumentów”), Dz.U. L 324 z 10.12.2007, s. 79.

¹³ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych, Dz.U. L 174 z 27.6.2001, s. 1.

¹⁴ Zob. art. 8 decyzji Rady 2001/470/WE z dnia 28 maja 2001 r. ustanawiającej Europejską Sieć Sądową w sprawach cywilnych i handlowych, Dz.U. L 174 z 27.6.2001, s. 25.

¹⁵ Zazwyczaj konwencje te są transponowane do prawa krajowego każdego państwa będącego stroną konwencji.

¹⁶ Na przykład w przypadku uprowadzenia dziecka za granicę wniosek złożony przez organ centralny, który skierował wniosek, może zostać rozpatrzony przez organ centralny, do którego skierowano wniosek, na mocy konwencji haskiej z 1980 r. dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę.

kontynuowanie procedury na mocy prawa krajowego lub odpowiedniej konwencji międzynarodowej jest możliwe, organ centralny powinien rozważyć złożenie dodatkowego wniosku na mocy odpowiednich przepisów prawa krajowego / postanowień konwencji międzynarodowej, który to wniosek byłby uzależniony od wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii bez umowy o wystąpieniu.

5. INNE KWESTIE

- Rozporządzenie (UE) 2016/1191¹⁷ znosi wymóg uzyskania *apostille* i upraszcza formalności związane z niektórymi dokumentami urzędowymi (np. aktami urodzenia), ułatwiając w ten sposób przepływ tych dokumentów. Stosowanie rozporządzenia (UE) 2016/1191 nie jest uzależnione od daty wydania dokumentu urzędowego, ale od dnia przedstawienia go organom innego państwa członkowskiego. W związku z tym rozporządzenie (UE) 2016/1191 nie będzie już miało zastosowania do dokumentów urzędowych wydanych przez organy Zjednoczonego Królestwa, które zostaną przedstawione organom państwa członkowskiego UE-27 od dnia wystąpienia, bez względu na datę wydania i okres ważności dokumentu urzędowego wydanego przez organy Zjednoczonego Królestwa.
- Komisja udostępnia szereg narzędzi informacyjnych na temat krajowego systemu sądowego za pośrednictwem portalu „e-Sprawiedliwość”¹⁸. Od dnia wystąpienia, portal „e-Sprawiedliwość” nie będzie już zawierał informacji dotyczących Zjednoczonego Królestwa, w tym interaktywnych formularzy i zestawień informacji na temat Zjednoczonego Królestwa.

Informacje dotyczące wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych można znaleźć na europejskim portalu „e-Sprawiedliwość” (<https://beta.e-justice.europa.eu/?action=home&plang=pl>) oraz na prowadzonej przez Komisję stronie internetowej na ten temat (http://ec.europa.eu/justice/civil/index_en.htm). W razie potrzeby na stronach tych będą zamieszczane dodatkowe informacje.

Komisja Europejska
Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości i Konsumentów

¹⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1191 z dnia 6 lipca 2016 r. w sprawie promowania swobodnego przepływu obywateli poprzez uproszczenie wymogów dotyczących przedkładania określonych dokumentów urzędowych w Unii Europejskiej, Dz.U. L 200 z 26.7.2016, s. 1.

¹⁸ <https://e-justice.europa.eu/home.do?action=home&plang=pl>